ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ ՏԻՆԻՅԷ,

ՅԻԼՄԻՅԷ, ՊԷՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏՍ՞ՒՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՂՐ

ՃԻՂՏ 34. ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՄԱՐՏ 7, 1891. Ն՝ 10

ՄԷՂԱՏՏՂ ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԷ

ԵաՀիֆէ

Խէլաս Իլահիսի 73
Ախլաղընը փաք Սագլա 73
"Իշիտէն կէլ Տէսին" 71
Սէթուէնըն Մազիսի, Հալը Հազըրը Վէ Միւսթագպէլի 74
Տէմիր Եօղունըն Սիւրմէթը 75
Պիր Տաթէօրըն Վազիֆէսի 76
Էյքի Զէմանտա Ֆէնն ի Մուսիգի 76
Մուհարրէրաթ . —
Գօլէրանըն Էյրէթ Ահյի Տէրսլէր . . . 77
Մէքթէվ Թալէպէսինէ Խիթապէն Պիր Գաղ Սէօզ 77
ՇաՀ'ուէնաթ ը Սկյասկյէ 79
Ագճէլէրին Ֆէյ'մէթը 80

ԱՒԵՏԱՒԵՐ. Հէր հաճթա ճուռմա երթէսի կիւնիւ ճէշր օյուռուր։

Մեմալիքի Շահանէ վէ տիյար ը եճճէպիյէ իչիւն սեճէյիյի պէր վճճի ի փէշին 1 1/2, վէ այթը այրդը 3/4 Մեճիտիյէ, վէ պիր ճիւսխսի 30 փարա օյուպ, փօսթա իւճրէթի բարաճըմզա 'ա՞իտ տիր։

Ղազէթայա տէրճ իչիւն բաՀրիրար վէ ապօճէ եազըլմազ, վէ փօսթայա 'ա՞իտ մէվաղտ իչիւն մէքթուպ վէ ազչէ իսթանպօյտա Ամէրիգաճ իաճընճտա Մր. Հ. Ս. Պարընճ իսմինէ կէօճտէրիլմէյի տիր։

Ամէրիգան Միսիօներլէրի Շերքէթի Թարաքճնաան, ՍԱՀԻՊ Ի ԻՍԹԱՆԱՁ, Ճ. Ք. ԿԻՒՆ
ՄԻՒ՞ԷԼԼԻՃ, Հ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ

ԽԷԼԱՍ ԻԼԱՀԻՍԻ

Պիր վա՛իզ վա՛զ վէրմէք իւզրէ պիր քէօյ կիտէր իչէն էնձա ի րահաթ կէնիշ պիր պաղչէաէն կէչմիյի սըրատա իօշ սեսալը պիր դուչըն էօթմիչիւնիւ իչիաէրէք տուրատու։ ՇիւպՀէսիզ պիզաէն չօղլար պու կիպի պիր լաթիֆ սեսայը տինկլէմէք իչիւն տուրաճադլար իսի։ Դուշ միսաֆիրլէրինին կէչմիյի Հօղլըն Հանընա տիւչէն պիր եիւքսէք աղաճ տալընըն իւսթիւնտէ իճրա ի թէրէննիւմ էթմէքտէ իսի։ վա՛իզին Հօղտայը օյան տօսթը դուչըն Հանկի տալտա տիւնէմիչ օյտըղընըն ֆարդընա վարարագ անա կէօսթէրսի իսէ տէ, թէրէննիւմ անիսէ քէսիլսի, վէ իչթէ դուչ գանատալարընը թօփլայընճա ուզագտա պուլունան պիր տիկէր աղաճա ույտը։ Դուչ Հօճճուլարըն քէնտինէ պիր զարարը օյա պիլմէսինտէն գօրգարագ օրատան տախի գաչտը։

Իչթէ Բապպըն գալմընա մէնտուպ նիչէ քիսինէլէրին սա՛ատէթլի վէ իլահի թէրէննիւմինէ մուգթէտիր օլմամալարը տախի գօրդուլարընտան նէչ՞էթ էտէր։ կիւնահլարը, էօլիւմ վէ դէյամէթ անլէրէ մուճիպ ի ատէհզէթ տիր։ Ալլահ իլէ պարընչրը օլմատըգլարընտան, Անա թէմճիտ իլահիսի թէրէննիւմ էթմէյէ հուրը տէյիլ տիրլէր։ պէօյլէ տախի պէն ի իսրայէլ էօնիւնտէ վահ' Դըղըլ տէնիզի, իչի թարաֆընտա պէյապան չէօլիւ, վէ արգասընտա փարաւոնըն սիւր'աթլա հիճում էտէն 'ասքէրլէրինի կէօրսիւքտէ իլահի թէրէննիւմինէ մուգթէտիր օլամայըզ, պիլ 'աքս մէ՞յուսիյէթ ի 'աղիմէյէ զարդ օլարագ ֆէրեատ էթմէյէ պաչլատըլար։ Ֆագաթ Դըղըլ տէնիզի էիւրիւյէրէք կէչտիքլէրի, փարաւոն 'ասքէրլէրինին զարդ օլտըգլարը, վէ սապահ կիւնէչլինին տէնիզ քէնարընտա սէրիլմիչ տիւշմէն ճէսէտէլէրի իւզէրինէ իչրագ էթտիյինի կէօրսիւքտէ իսի։ Ֆագաթ իսրայիլ օղլանլարը տէնիզ իւզէրինէ իչրագ էթտիյինի զէման դօրգուլարը ղա՞իլ, վէ տուտագլարը թէմճիտ ու թէչէք քիւլ իլահիսիյլէ մէմլու օլարագ, Ֆէլամ Ուլահատա մուհարրէր իլ քէչատա իլահիսի օլան նուսրէթ իլահիսինի թէրէննիւմ էթտիլէր։ (Խուր. 15 ինճի պապ)։ Անլէր պիզ ղաթ Բապպըն եէտիյլէ խէլաս պուլտըգլարընտան, Անըն Մրսրիյէր իւզէրինէ օլան 'ադիմ ֆիւթուհաթընը ի'լան էտէ պիլիրլէր իսի։

Պէօյլէ տախի Բապպ Ցիսուս Ֆրիատա նա իման էտէն պիր ատէմ Խէլասքէատրընըն Հաչ իւզէրինտէ էօլսիւյինճա, վէ չիմոի ճէլալին Թախթընտա հիւքիւմէթ սիւրսիյինիւ նազար ը տիդգաթա այըր իսէ, Խէլասըն իլահիսինի թէրէննիւմ էտէ պիլիր։ Միւ՞սլիմ 40 պէնիմ 'իսեանըմ իչինն էլէ վէրիլսի, վէ պէնիմ թէպրիյէ օլունմամ իչինն դըյամ էթսի. իմոի իմանլէ թէպրիր օլունմըշ օլմազլա Բապպ Ցիսուս Ֆրիատա վասըթտաըյլէ 'ինտա Ալլահ սէլամէթէ մոլիք իմ," տէյէրէք թէրէննիւմ էտէ պիլիր։ Պու իլահիտէն Ալլահ մահզուզ օլուր, զիրա անընչէ սէվկիւլիւ Օղլունըն ճէլիլ իչի նագլ օլունուր։ Պէն ի պէչէր պու սայէտէ նա՞իլ ի պէրէքէթի տիր։

Նիչէլէր պիզ զաթ Բապպըն իճրա էթտիյի 'ամէլլէրլէ մէսրուր ու մէս'ուտ օլմագտան իսէ, քէնտի 'ամէլլէրինէ սաբճ ը էճքէար էտէրէք հէլաքլարընը մուճիպ օլուրլար։ Բապպ նուսրէթի զանմընչ օլուպ, պունա դըյամէթի պիր իսպաթ տըր։ Էյլէ իսէ, Անա եէնի իլահի թէրէննիւմ էտէյիմ, վէ չօղլար պիզիմ իչիաէրէք Անա թէվճքիլ էյլէսինլէր։

ԱԽԼԱՂԸՆԸ ՓԱՔ ՍԱԳԼԱ

Իչկիտէն սագընմագ վա՛զ էտէնլէրին էն պէօյիւյիւ օլան ճօն կօճ տիւնեայա խիթապէն իրատ էտէճէյի սօն նուսթգը սէչմէյէ մուգթէտիր օլսա իտի, «կէնճլէր, ախլաղընըզը փաք սագլայըն,» տէյիւ պուլյուրարընտան տառա միւ՞էսսիր պիր սէօզ պուլամագ իտի։ Իչպու նասիհաթ մուճճպինճէ եաչամանընն էչէմմիյէթի Ամէրիգանըն պէօյիւք չէհրլէրինտէն պիրինտէ ախիրէն վուգու' պուլան պիր վագը'ա իլէ փէք կիւզէլճէ իզահ էտիլմիչ տիր։ 'Իլմ ի իլահի մէարէֆսի թալէպէսինտէն օլան Րօպէրթ Ցըլթընն նամ պիր կէնճ պանդայը սօյմագլա իթթիհամ էտիլիպ, վագա'ա հիչ պիր քիմսէ մէրգումընն փարա չալտըղընը կէօրմէմիչ իսիյսէ տէ, չօղլար անընն պանդայա կիրտիյինի կէօրմիւչլէր, վէ վագթ էօյլէն օյտըղընտան օլ ճիվարտա պաչգա քիմսէ կէօրիւլմէմիչ իտի։ Պանդա մէ՞մուրլարը կէրի կէլտիքլէրինտէ խաղինէտարը Հիւզ իւսթիւ վէ պայղըն պիր Հալտէ, վէ գաապայը աչըգ, վէ իչինտէն պէօյիւք պիր մէպլաղ չալընմընչ պուլտուլար։ Կէնճ Ցըլթընն իչ միւնաֆէպէթիյլէ պանդայա կիրտիյինի, ֆագաթ իչինի պիթթիտիքտէն սօնկրա տիչարը չէգտըղընը, վէ խաղինէտարըն քէնտիսիյլէ պէրապեր գափույա գատար աչաղըյա էնտիյինի պէյան էյլէտի։ Տիկէր թարաֆտան խաղինէտար՝ կէնճ Ցըլթընըն իչինի կէօրտիւքտէն սօնկրա արգա թարաֆտան պիր քիմսէնին չամար վուրարագ քէնտինի եէրէ չարփտըղընը, վէ քէնտինին պիր վագթ պայղըն պիր Հալտէ գալտըղընը իտի'ա էտէր իտի։ Շէնչրատ՝ մէարէֆէյէ կիրմէգտէն էվվէլ կէնճ Ցըլթընը թանըմըշ օյան անճագ իւչ քիմսէ պուլունուպ, կէնճ անլէրին քէնտիսի Հադգընտա նէ կէօնա չէհատէթ վէրճճէյինի պիլմէքսիզին իսթինթագ կիւնիւնտէ չէհատէթ իչիւն անլէրին չաղրըլմասընը րէճճա էյլէտի։ Մի՛թէպէր պիր գունտուրաճը օյան իլք չահիտ մանպուսը չօճուգլընընտան թանըտըղընը, վէ անըն տօղրու վէ

«ՎՈՉՆՉ ՄԵԿ ՊՀՊԱՀ»

[ոտանով ի տպեք]

Լեռնային ճանապարհներով մեր մեկ հյուրասիրվելուց հետո, երբ ես ցանում էի ձիուս, մեր ուղեցույցը ինձ ասաց. «Պարոն, ես ձեզ մի խորհուրդ կտամ, որ ինձ համար շատ թանկ է եղել։ Ես ձեզ ասում եմ, որ ձեր ճանապարհորդության ընթացքում ոչ մի տեղ չանեք այն, ինչ որ ես արեցի։ Ես ինձ համար մի ձի էի գնել, որ ինձ հազար ռուբլի արժեցավ։ Ես ձիուն ոչ մի տեղ չեմ կապել, ոչ մի տեղ չեմ կանգնեցրել, ոչ մի տեղ չեմ կերակրել, ոչ մի տեղ չեմ ջրել

ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՆԱԳՈՒՅՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ

Մուրճի Նկարչական Դպրոցի 150,000 մաս-
նակցությամբ տարեկան ցուցահանդեսը
բացվեց երեկ երեկոյան Ազգային Պատկե-
րասրահում: Ցուցադրված են 2,370,000
նկար, որոնք ստեղծվել են դպրոցի 1870-
ական թվականներից ի վեր: Ամենահին
նկարը 1870թ. ուսանող Գևորգ Ալեքսանյա-
նի մատիտանկարն է՝ «Ինքնադիմանկար
հայելու առաջ»: Ամենաթանկ նկարը՝ 280,000
դրամ գնահատված, 1890-ական թվականնե-
րի յուղանկարչության դասընթացի ավար-
տական աշխատանքն է՝ «Գարնանային
ծաղկազարդ այգի»: Ցուցադրության կազ-
մակերպիչ Արամ Ղազարյանը հայտնեց, որ
նկարների մեծ մասը դպրոցի պահեստնե-
րում է պահվել տասնամյակներ շարունակ:
«Շատ աշակերտներ իրենց նկարները
թողել են որպես նվեր, երբեմն՝ առանց
անունը գրելու: Մենք փորձում ենք պար-
զել հեղինակությունները՝ ոճի և ժամա-
նակաշրջանի հիման վրա»,— ասաց նա:
Ցուցահանդեսի ամենաշատ այցելուներ
ունեցող սենյակը 1920-ական թվականնե-
րի ուսանողական աշխատանքներն են,
որոնք հաճախ պատկերում են Երևանի
հին թաղամասերը՝ Կոնդը, Վերին Դիստան-
սը և Մեծ Կասկադի շինարարությունը:
Շատ այցելուներ կանգ են առնում նաև
Ռուբեն Մելիքյանի դիմանկարների մոտ,
որոնք նկարիչը ստեղծել է 1930-ական
թվականներին՝ Ալավերդու պղնձահանքի
բանվորների կյանքից: Ցուցադրությունը
կբացվի մինչև հոկտեմբերի 15-ը: Մուտքը
ազատ է: Կազմակերպիչները հայտնեցին,
որ ցուցահանդեսի ընթացքում նախատես-
վում է նաև 12 դասախոսություն՝ նվիրված
դպրոցի պատմությանը և առանձին նկա-
րիչների ստեղծագործական ուղուն:

Ամառային ճամբարներում 1,500 տեղ կավելանա

Կրթության նախարարությունը հայտնել է, որ 2026 թվականի ամռանը ամառային ճամբարներում տեղերի թիվը կավելանա 1,500-ով՝ հասցնելով այն 34,000-ի: Նախարարության մամուլի ծառայությունից հաղորդում են, որ ճամբարներ կուղարկվեն 1808թ., 1492թ. և 1915թ. ծնված երեխաները: Ծրագրի համաձայն՝ ճամբարներ կուղարկվեն նաև Ջավախքի, Սյունիքի և Տավուշի մարզերի 300 դպրոցների աշակերտներ: Ծրագրի համար նախատեսված է 38,000,000 դրամ: Ծրագրի համակարգող Լիանա Մկրտչյանը հայտնել է, որ ճամբարներում կազմակերպվելու են նաև ռազմահայրենասիրական խմբակներ, որոնք կանցկացվեն Զինվորական ինստիտուտի հետ համատեղ: Նա նշել է, որ ծրագրի նպատակն է ոչ միայն ամառային հանգիստ ապահովել, այլև երեխաների մոտ զարգացնել հայրենասիրական զգացումներ: Ծրագրի մեկնարկը տրվելու է հունիսի 1-ին: Ծրագրի մասին մանրամասն տեղեկություններ կարելի է ստանալ նախարարության կայքում և տեղական կրթական կենտրոններում:

Ամառային ճամբարներում 1,500 տեղ կավելանա

Կրթության նախարարությունը հայտնել է, որ 2026 թվականի ամռանը ամառային ճամբարներում տեղերի թիվը կավելանա 1,500-ով՝ հասցնելով այն 34,000-ի: Նախարարության մամուլի ծառայությունից հաղորդում են, որ ճամբարներ կուղարկվեն 1808թ., 1492թ. և 1915թ. ծնված երեխաները: Ծրագրի համաձայն՝ ճամբարներ կուղարկվեն նաև Ջավախքի, Սյունիքի և Տավուշի մարզերի 300 դպրոցների աշակերտներ: Ծրագրի համար նախատեսված է 38,000,000 դրամ: Ծրագրի համակարգող Լիանա Մկրտչյանը հայտնել է, որ ճամբարներում կազմակերպվելու են նաև ռազմահայրենասիրական խմբակներ, որոնք կանցկացվեն Զինվորական ինստիտուտի հետ համատեղ: Նա նշել է, որ ծրագրի նպատակն է ոչ միայն ամառային հանգիստ ապահովել, այլև երեխաների մոտ զարգացնել հայրենասիրական զգացումներ: Ծրագրի մեկնարկը տրվելու է հունիսի 1-ին: Ծրագրի մասին մանրամասն տեղեկություններ կարելի է ստանալ նախարարության կայքում և տեղական կրթական կենտրոններում:

Մուրճի Նկարչական Դպրոցի 150,000 մաս-
նակցությամբ տարեկան ցուցահանդեսը
բացվեց երեկ երեկոյան Ազգային Պատկե-
րասրահում: Ցուցադրված են 2,370,000
նկար, որոնք ստեղծվել են դպրոցի 1870-
ական թվականներից ի վեր: Ամենահին
նկարը 1870թ. ուսանող Գևորգ Ալեքսանյա-
նի մատիտանկարն է՝ «Ինքնադիմանկար
հայելու առաջ»: Ամենաթանկ նկարը՝ 280,000
դրամ գնահատված, 1890-ական թվականնե-
րի յուղանկարչության դասընթացի ավար-
տական աշխատանքն է՝ «Գարնանային
ծաղկազարդ այգի»: Ցուցադրության կազ-
մակերպիչ Արամ Ղազարյանը հայտնեց, որ
նկարների մեծ մասը դպրոցի պահեստնե-
րում է պահվել տասնամյակներ շարունակ:
«Շատ աշակերտներ իրենց նկարները
թողել են որպես նվեր, երբեմն՝ առանց
անունը գրելու: Մենք փորձում ենք պար-
զել հեղինակությունները՝ ոճի և ժամա-
նակաշրջանի հիման վրա»,— ասաց նա:
Ցուցահանդեսի ամենաշատ այցելուներ
ունեցող սենյակը 1920-ական թվականնե-
րի ուսանողական աշխատանքներն են,
որոնք հաճախ պատկերում են Երևանի
հին թաղամասերը՝ Կոնդը, Վերին Դիստան-
սը և Մեծ Կասկադի շինարարությունը:
Շատ այցելուներ կանգ են առնում նաև
Ռուբեն Մելիքյանի դիմանկարների մոտ,
որոնք նկարիչը ստեղծել է 1930-ական
թվականներին՝ Ալավերդու պղնձահանքի
բանվորների կյանքից: Ցուցադրությունը
կբացվի մինչև հոկտեմբերի 15-ը: Մուտքը
ազատ է: Կազմակերպիչները հայտնեցին,
որ ցուցահանդեսի ընթացքում նախատես-
վում է նաև 12 դասախոսություն՝ նվիրված
դպրոցի պատմությանը և առանձին նկա-
րիչների ստեղծագործական ուղուն:

ճագլարընը, վէ իլերիլէյիպ կէրի կիտէճէքլէ-
րինի պիլտիրիր, վէ էն գարըշըգ վէ էն կէնիչ
տէմիր հօլուընըն հէի մէֆգրֆիլերինաէ պու-
լունան մէ՞մուրլարը հէր մուհիմմ վագը՛ա
վէ հէր ևէնի էմրտէն խապէրսար էտէր։
Տէմիր հօլու հէյ՞էթ ի իտարէսի րէ՞իսի իլէ
տէմիր հօլու նաղըրընըն փարմաղը հէր պիր
մաքինաճը, գծնաիւքթէօր, գաթար միւտիրի
վէ սթասիօն մէ՞մուրլարընըն իւզերինաէ
պիր։ Գլաղուզայըճը նագար ինճէ թէլ մա՛-
րիֆէթիյէ սայքի հէր չէյի կէօրիւր օլտըղը
հալտէ, իտարէ էտէն ֆիքր տախի հէր ևէր-
տէ հաղըր օլուր։

Տէմիր հօլուընըն մուհիտի ճօրճ իսթի-
վընսընըն գէմանընտաքի սիւրիւքլէնէն գա-
թարլարտան պու կիւնքի կիւնիւն սիւր՛աթ
գաթարլարընա, էճատատմղը ֆէվգ էլ ՛ատէ
միւթ՞էսիր գըլան վէ թագըրտայըպ ա-
տէմի բահաթսըզ էտէն հարէքէթտէն չիմ-
միքի գաթարլարըն հաղ կիպի գայըպ կիտէր
վէ սէսսիզ օլան հարէքէթինէ, սա՛աթտա
էնտիչէլի վէ պիհուզուր սուրէթտէ քէսսիրի-
լէն հիրմի միլ հօլտան բահաթճա քէսսիրի-
լէն 60 միլ մէսաֆէյէ օլան իչպու ՛ճիպ թէ-
րագըյը կէօրտիւքաէն սօնկրա, «Կէլէճէք
տէվրտէ սա՛աթտա 100 հախօտ հաթթա
200 միլէ պիլէ իլերիլէմէքաէն պիզի նէ՞ չէյ
մէն՛ էտէ պիլիր։ ՛Այնի վագթտա զէմանէ-
միզին էն ա՛լա տէմիր հօլլարընըն սէլամէթ
վէ էմնիյէթի էսքի մէնզիլ ՛արապասընընը-
քինէ ֆա՞իգ օլտըղը միսիլլիւ, պու կիւնը-
քինէ ֆէվգ էլ ՛ատէ ֆա՞իգ օլան պիր էմ-
նիյէթի նի՞չիւն մէ՞մուլ էթմէյելիմ» տէ-
յիւ սօրարըզ։ Պու կիպի սու՞ալլեր միւհէն-
տիսէ ՛ապէս կէօրիւնէն վէ սօրուլմասը ճէ-
վապ վէրիլմէսինաէն գաթ պէ գաթ գօլայ օլան
սու՞ալլեր պիր։ Գագաթ իչպու սու՞ալլերէ
չու ՛ումումի ճէվապ վէրիլէ պիլիր քի,
տանա պունաան իայլը միւտաէթ սօնկրա-
յա գատար իհթիմալ քի էնկէչ թամմ չիմ-
միքի հալինտէ գալաճագ, հա՛նի սիւր՛աթ
վէ էմնիյէթի պիրիլքաէ թէ՞սին իչիւն մաթ-
լուպ օլան աէրմայէյէ գայէթ ճիւզ՞ի չէյ ՛ի-
լավէ օլուճաճագ տըր։ Եօլլար իսլահ օլու-
նա պիլիրլեր։ տէմիր հօլլարընա մախսուս
չըպուզլար տահա աղըր, տահա տայանըգլը,
տահա տօղրու, վէ մաքինալար տահա պի-
յատէ միւհքէմ վէ հափուճա տահա աէ-
րի՛ իւլ հարէքէ վէ տահա միւնասիպ սու-
րէթաէ հափըլա պիլիրլեր։ Տահա ա՛լա քէ-
րեսթէլեր, տահա ա՛լա փլան վէ թէրթիպ-
լեր, տահա միւքէմմէլ իչճիլիք, վէ տահա
մէհարէթլի ՛ամէլիյաթ գաղալարընը էքսիլիպ
էմնիյէթին արթմասընա պա՛իս օլա պիլիր-
լեր։ Սա՛աթտա եիւղ միլլիք պիր սիւր՛ա-
թընը թէ՞մին վէ մուհաֆազասընընճա միւհէն-
սիպլիք ՛ամէլիյաթը ճիհէթինտէն պէօյիւք
պիր կիւճլիւք օլմասըզը կէօրիւնմէքտաէ
իսէ տէ, սէրմայէտար պուրատա միւչքի-
լաթա տիւչար օլմագտա տըր։ Տահա եիւք-
սեք սիւր՛աթլարը մէյտանա կէթիրմէք իւ-
չիւն էտիլէճէք իպթիտա՞ի վէ ՛ամէլի մէ-
սարիֆ, կէրէք արթըրըլան սիւր՛աթտան իւ-
լերի կէլէճէք մէնֆա՛աթա վէ կէրէք պու
հօլտա սարֆ էտիլէն մէպլաղընը կէթիրմէճ-
յի մէ՞մուլ պուլունան քհարա նիսպէթէն
փէք քիւլիյէթլի օլաճագ տըր։ Մաքինա-
լարըն, ՛արապալարըն, հօլ թրավէրսլէրինին,
վէ քէօփրիւլերին իսթի՛մալտան նաչի էս-
քիյիպ աչընմալարը նագար ը ի՛թիպարա
ալընըբա, հաթթա պու կիւնքի կիւնտէ
պիլէ էն սէրի՛ իւլ հարէքէ սիւր՛աթ գա-
թարլարըմըզ մասրաֆլարընը չըգարամա-
մագտա տըրլար։ Էհալի տահա սէրի՛ հա-
րէքէթլի գաթարլար իսթէյիպ, անլէրին տօղ-
ղունն իւճրէթինի վէրմէք իսթէրլէրսէ, միւ-
հէնտիսլէր տահա սիւր՛աթլէ հարէքէթ է-
տիպ, մուհասթարատան տահա սալիմ օլան
գաթարլար ինչա էտէհէքլէր միր։

Վէ լաքին էլ հէվմ մալիք օլտըղըմըզ մա-
քինալարլէ սա՛աթտա 200 միլ հօլ գաթ՛
էթմէնին միւմքին օլաճաղը փէք օ գատար
միւհթէմմել կէօրիւնմէյօր։ Պու կիպի պիր
տէրէհ ի սիւր՛աթտա գաթարըն էօն թա-
րաֆընընը հէր պիր միւրէպպա՛ այագ իւզե-
րինէ հավանըն մուգավէմէթի 72 օդդա, հա-
իատ էօն թարաֆընը պիւթիւն նիւզիւնէ ագալ-
լի 10 թօնօ նիսպէթինաէ օլուր։ Իչպու մու-
գավէմէթ ֆարզ օլուճան սիւր՛աթտա թագ-
րիպէն 5,000 սթ գուվվէթինաէ մաքինալա-
րըն մէվճուտիյէթինէ լիւգում հասըլ էտէր։
Գաթարըն հարէքէթինէ օլան սիկէր մու-
գավէմէթլէր տախի էն աղընտան իհթիմալ
քի ՛այնի միդտարատա օլաճագընտան, իչ-
պու մուգավէմէթէ ղալիպ կէլէճէք հէի
գուվվէթի լօգօսօթիֆինի իչինէ թօփլամագ
էքսէր միւհէնտիսլէր թարաֆընտան միւմ-
քինսիզ պիր չէյ ՛ատտ օլուճաճագ տըր։
Պու կիպի հախօտ պուճա հէթիչէն պիր
սիւր՛աթ իսթինհալը իչիւն իհթիմալ քի
տէմիր աթըն թագըմը իւզերինաէն ալընըպ
էչի հէնի չէքլէտ մուհարրիքլէրէ հէվալէ
օլուճաճագ տըր։ Շիմտիքի աէմիր հօլու
լօգօսօթիֆլերի պիւսպիւթիւն հիւքսիւզ օ-
լարագ պիլէ պու տէրէհէ սիւր՛աթլէ հա-
րէքէթ էտէմէտիքլերի հալտէ, ադըր պիր
գաթարը պու սիւր՛աթտա հիչ չէքէմմէզ։
Հաթթա պու կիպի պիր լօգօսօթիֆին ին-
չա վէ իճատը միւմքին օլաա պիլէ, մաքի-
նաճը իչլէմէսինէ մախսուս օլան ֆէվգ էլ
՛ատէ մէսարիֆտէն նաչի անը գաթարըն
պաչընտան պիր թարաֆա ալմագա մէճ-
պուր օլուպ, գաթարա ֆաղլա աղըրլըգ
տախի ՛իլավէ էտէմէզ։ Իչթէ պու վէճճ-
լէ չու ֆարզ ՛ադլա մուվաֆֆըգ կէօրիւ-
նիյօր քի, չիմտիքի սիւր՛աթը իքի գաթ
արթըրաճագ օլուրատգ, լօգօսօթիֆին եէ-
րինէ պաչգա պիր մաքինա գուլլանըլա-
ճագ, վէ սապիթ տուրմալարը իչիւն պիզ
գաթ ՛արապալարըն աղըրլըգլարընը իչէ
կարաթմագա, վէ հէր պիրինէ քէնտի
մուհարրիք ալէթինի թաչըթմագա հօլ պու-
մամըզ լազըմ կէլէճէք միր։ Պու իսէ ան-
ճագ էլէքթրիկա վասըթասըյէ իճրա օլուա
նա պիլիր։

ՊԻՐ ՏՕԳԹՕՐԸՆ Վ.ԱԶԻՖԷՍԻ
(Օմհա Հէրալտ)

Կէչէնլերտէ Շիգակօ հէքիմլերինտէն պի-
րի գաղա՞էն կարալանմըշ օլան պիր ատէմէ
պագմագա չաղրըլտը։ Միւմանիյէ կարալը
քիմսէնին կարալարընը թէտավի էթմէզտէն
իւճրէթ թալէպինէ չըգըշտը։ Սէյրճիլեր իչ-
պու մու՛ամէլէտէն տօլայը կիւճէնսիքլէ-
րինտէն, տօգթօրա հօլ վէրիլտի, վէ տահա
աղ իւճրէթ թալէպ էտէն պիր տօգթօր չա-
ղըրըլտը։ Իլք չաղրըլան տօգթօր «Պէն տէ-
ֆ՛աթլէ գագալարտա կարալանմըշ ատէմլէ-
րի թէտավի էթմէյէ չաղրըլմըշ իսէմ տէ,
հիչ պիրինտէն պիր փարա իւճրէթ ալամա-
մըշ օլտըղընտան, թէճրիպէ վէ վագթըմը
պօշ եէրէ սարֆ էթմէմէյէ գավլէն գարար
վէրմիչիմ,» տէմիշ տիր։ Իչպու հէքիմին
թարաֆընը իւթիւամ էտէն նիչէ տօգթօր-
լարըն պուլունտաղընտա չիւպհէ հօգ տըր։
Շիգակօ գաղէթալարընըն էֆքհարընճա,
պիր հէքիմին պալատ զիքր օլունան հալ
ու քէյֆիյէթլէրտէ պիւէ իւճրէթ թալէպ
էթմէյէ հագգը վար տըր։ Լաքին ասըլ տօղ-
րուսը չու տըր քի, նէ հէքիմ նէ տէ վա՛իղ
սա՞իր աէն՛աթքհարլարըն էտէ պիլտիքլերի
միսիլլիւ քէնտի խրտմէթլէրինի պէօյլէ սը-
գը գանունպար ալթընա վագ՛ էտէմէզ։ Կէ-
րէք հէքիմ կէրէք վա՛իղ քէնտի մէ՞մուրի-
յէթլերի իդթիդաընտան իլլերինէ պէտէլ
վէրիլէն իւճրէթտէն զիյտէէ իչ կէօրմէյէ
մէճպուր տըրլար։ Մէ՞մուրիյէթլերինին չա-
նը պունըն պէօյլէ օլմասընը իճապ էտէր։
Իչպու միւթալա՛ա խօտպին հախօտ ախտա-
պի մէ՞ուլիյէթ հիսալերի զա՛իֆ քիմսէյէրի
մէղքիւր մէ՞մուրիյէթլերէ կիրմէքաէն կէ-
րի տուրտուրսա սէպա տըր։ Հէր նէ տէ-
րէճէէ պէօյիւք իդթիտարա մալիք օ-
լուրսա օլաուն, իւճրէթ ալմայա հիչ պիր
չարէ կէօրմէմիյի իչիւն, էօլէն պիր քիմսէյէ
թէսելլի վէրմէքաէն իհթինա՛ էտէն վա՛իղ
մէ՞մուրիյէթինտէ ասլա պագի զալմամըշ
օլտըղը միսիլլիւ, ալաճագը իւճրէթէ տա՞իր
պիր կէօռէ սօրզուս սու՞ալ էթմէքսիզին էօլ-
մէք իւզրէ օլան պիր քիմսէյինին աղրըսընը
տէֆ՛ էթմէյէն, հախօտ հարալը պիր քիմսէյի
էլինտէն կէլիրսէ էօլիւմսէն գուրթարմայան
տօգթօր տախի գօճուլարընին հիւրմէթ վէ
րի՛այէթինէ լայըգ ՛ատտ էտիլմէմէլի տիր։
Պիր զաղէթաճընըն հախօտ վա՛իգին իչի
թիճարէթի ՛ատտ օլուճամայաճագը միսիլլիւ,
պիր տօգթօրըն իչինէ տախի թիճարէթի նա-
զարըյլէ պագըլամագ։ Անլերին ճիւմլէսի
տախի էքսէրիյա վագիֆէ չինասլըգ հիսսի-
լէ իչլէմէք կէրէք տիրլեր։ քհաֆֆէսի տա-
խի քէնտի իչ սա՛աթլարընը հալ ու վագ՛ա-
նընն իճապլնա կէօրէ թանգիմ վէ թէրթիպ
էթմէյլի, հէվիսի տախի պիլա իւճրէթի ի
նագտիյէ պիր չօգ կիւնլեր չալըշըգ չապա-
լամալը, վէ էթտիքլերի խայրատան նէչ՞էթ
էտէն լոշ տուլյուլը, վէ տէրուսլերինատ
ուլանտըրտըգլարը լոշ թէ՞սիրլերի քէնտի-
լերէ էճր ու միւքհաֆաթ ՛ատտ էթմէյլի
տիրլեր։

Մէ՞էլ. Ա.-Եփ. Օ՞մհա Հէրալտըն տէտիք-
լերինի թասատիգ էտէր իսէք տէ, տիկէր
թարաֆտան չուրասը տա տէնիլմէյլի տիր
քի, պիր քիմսէնին քէնտի պագդալընը պա-
տաթմագա հագգը օլմատըզը կիպի, տօղ-
թօրըն հագգընը եէմէսի տախի ճա՛իղ տէյլի
տիր։ Էլի ալթընտա օլան խասթայա էլին-
տէն կէլտիյի գատար էյի պագան տօգթօր
իսաթա կէրէք չիֆա պուլսա կէրէք էօլսէ,
էմէյինին միւքհաֆաթընա լայըգ տըր։

ԷՍՔԻ ԶԷՄԱՆՏԱ ՖԷՆՆ Ի ՄՈՒՍԻԴԻ

Եուհանի չա՛իրլեր իլէ ֆէյլէսօֆլարըն ա-
սարը ֆէնն ի մուսիպինին հիւսն ու գուվ-
վէթինէ տա՞իր իմալար իլէ տօլու տըր։
Ֆիթագ ը Մուգատաէս տախի իչպու իյահի
ֆէննի մէտհ ու սէնա էտէր։ Պունընլէ պէ-
րագլեր փէք իհթիմալ քի, հաթթա գատիմ
երուսաղէմաէ պիլէ ֆէնն ի մուսիդի նագը՞
վէ գագա իտի։ Իչպու տէտկիյի միպին
պա՛ղը տէրէճէ իսքհաթ էտիճի պիր աէլիվ՛
էսքի զէման ատէմլերինին պիր չօգ չալըշ-
ճը թագըմլարընը պիր եէրէ թօփլամագ
խուսուսընտաքի տա՞իմի արգումէնտա
կէօրիւլիւր։ Սահիպ ի Մէզմուր «Շատրգ
սէտասըյլէ իսօշ ահէնկ էտիճիգ» պուլյու-
բուր, վէ Ճովսեպոս 250,000 քիչիտէն միւ-
րէքքէպ խանէնտէլեր ճէմ՛իյէթի իլէ ՛ամի
միդտարատա չալըշճըլարտան պաճս էտէր։
Փէք իհթիմալ քի Ճովսեպոս միւպալաղա
էթմէքտէ իսէ տէ, պու կիպի պիր վագը՛ա-
նընն զիքրի պիլէ էսքի զէման ատէմլերինին
հէր չէյտէն զիյտէէ գուվվէթլէ թէրէննիւմ

էթմէչի արզուլատըղլարընը իազաթ էթ-
մէքտէ տիր։ Ենէնանխթանատա զայէթ
զուվվէթլի սէօզ օլան արզու զալիպ իտի,
պիրա բիվայէթէ նազարէն, կէնճ պիր ֆլա-
վուխտաը զայէթ նիւքսէք պիր նօթայը
չալմադա չալըշարըզը ազրատա զան ատմա-
րը փաթլայըզ վէֆաթ էթմիչ իտիլի կիպի,
գընտէրլէրտէ ֆէնընի մուսիդիտէ կէօսթեր-
տիլի մէհարէթինատէն նաչի պիր զաչ միւ-
քեաֆաթլարա նա՞իլ օլմուչ պիր ատէմին
սէօի տախի ճէմի՛ի հազըը օլանլարը սա-
զրըլաչարրահաղ տէրճէտէ իտիր։ Շիւտէ
ճօզ քի զահիմ ֆէնընի մուսիդի զայէթլէ
մէվզուն իտի։ Ֆիթհազ ը Մուգաատէտէ
էլ չըրփմալարընա ատա՞իր էտիլէն իմալարտա
վէ զահիմ Եուննան թէաթրօլարընատա խա-
նէնտէզէր ճէմ՛իյէթի միւտիրինին սէս փէր-
տէլէրինի ֆա՛ինի իչինն այազընը եէրէ
վուրմաընըն վատֆ ու ֆա՛րիֆինատէ իչպու
սէտիյիմինի իտպաթ էտէն զավի տէլիլէր
վար տըր։ Վէ լաքին էօքի զէմանա մախ-
սուս մուսիդի ֆէննինին նօթանընա տէ-
վայէթ էտէն էն զավի պիւրհան Եուննանի-
լէրին նօթա իչարէթլէրի ուսուլընատա կէօ-
րիվիւր։ Իչպու ուսուլ սէնտաթը վէ ինճէ
օլան պիր ատէնկին իզահընա միւնասիպ
տէյիլ տիր։ Պունընլէ պէրապէր իչպու նօ-
թա իչարէթլէրինի ոօղրու օդուսընըղմըզ
հէնուզ քեամիլլէն ա՛ա՛իւմ տէյիլ տիր, զիրա
պու մաատէչէ տա՞իր օլան էսէրլէր հիչ պիր
վէճհլէ վազիհ օլմադըգտան պաչգա անլէ-
րին էքսէրիսի զայ՛ օլուչ տըր։ Պօմպէյիտէ
հալա իճրա օլունան հաֆրիյաթ միւթէգատ-
տիմլէրին ֆէննի ի մուսիգասընա տա՞իր պի-
զէ պիր իտի ուճու վէրէ պիլիր։ Շուրասը
խաթրտա օլմալը տըր քի, Պօմպէյ չէհրինին
իչէտէ իքի գըսմը հալա մէչտանա չըգարըլ-
մամըչ օլադընտան, փէք իհթիմալ քի օ-
րատա պունտան ասնկրա ֆէննի ի մուսիգիյէ
մախսուս պիր քիւթիւպխանէ պադիչահի
քէնճի օլունճաղ տըր։ Շիմդիյիք Պօիթիրս
իլէ Վիթրուվիըսընն մուսիգիյէ մէնտուզ է-
սէրլէրի գատիմլէրինի զաթէն միւչքիլ ՚օլան
մուսիգի ուսուլընը տատա զիյաոէ միւչքիլ
գըլուճաղ տըր։ Ֆագաթ չու գատարը մու-
հաղգաղ սուրէթտէ պէյան օլունա պիլիր քի,
մէզքուր ուսուլ զէմանէմիզ ուսուլընա գը-
յաաէն փէք զապա իտի։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱՔ

ԳՕԼԷՐԱՆՑՆ ԷՕՅՐԷՔՏԻՅԻ ՏԷՐՍԼԷՐ
(Ցընդ. նոսկէեն մագ՚ա վ էէրմ)

3. Թէֆսիրի միչքիլ պա՛զը վագը՚ալար տախի վուզու՚ պուլտու։ (1) Եաղմուր վէ հաթթա զար եաղարգտան սօնկրա գօլէրա քէսպ ի չիտաէթ էյլէտի։ Պօլ եաղմուր վէ զար կէլտիքտէն սօնկրա, գօլէրանըն տէ-
Ֆ՚ինէ միւնթազըր իտիք իսէ տէ, մէ՚մու-
միմիլին մուղայիրի օլարագ քէսպ ի չիտաէթ
էյլէտի։ Պու քէյֆիյէթէ պա՛զը Թէֆսիրլէր
վէրիլիր։ (Ա) Րիւթուպէթտէն հասըլ օլան
փիսիքտէն հալա զիյաոէ Թէ՚աֆֆիւն էտիպ
՚իլէթին չիտաէթինի արթըրար։ (Բ) Եաղ-
մուր իւսթիւ աչըզ օլարագ ադան սուլարա
փիսիք զարըչարըմըչ օլմադըգա սուլարտա
գօլէրա միգրօպը չօղալտը։ (Գ) Գօլէրա միգ-
րօպը միւ՚թէօիլ հավասան պիր կէօնաթէ՚սիր
գապուլ էթմէզ օլուպ, անը եա չէտիտ սօ-
զուպ, եա՛նի պիր զաչ հաֆթա տէվամ է-
տէն սօնկ, վէ եախօտ չէտիտ արճագ, եա՛-
նի գայնար տէրէճէտէ օլան հէրարէթ Թէ-
չէֆ էտէր։ Պինապէրին, Մա՛րչատա գօլէ-
րանընն հիւքմ սէւրտիւյիւ վագը հավա
միւ՚թէօիլ իտիյինատէն, եաղմուր եա զար-
տան պիր մէնֆա՛աթ մէ՚մուլ օլունամադ
իտի։ (2) Գօլէրանընն հիւքմ սիւրտիւյիւ
մանալէ Թաչրատան կէլէն զարիպլէր տատա
պիյաոէ հէտէֆ օլտուլար։ Պէյն էլ էհալի
պու կիպի պիր զըյատ ճարի օլուպ, Ալըզա-
Թանըը վէ Զէյթունլու պիր զաչ եօլճուլար
արաընընա պու կիպի վուգու՚աթ զուհուրը
զըյատ ը մէզքիւրը իտպաթ կիպի տէր միյան
օլունմագտա տըր։ Պու քէյֆիյէթ պէյքի
չու եօլ իլէ Թէֆսիր օլունա պիլիր։ Գօլէ-
րա պուլունան մանալէրտէ աղ չօզ սայքի
հէր ատէմ ՚իլլէթտէն միւթէ՚էսիր օլուպ,
մի՛տէ պուլանԹընը, զարն կիւրիվիթիւսիւ,
վէ սա՞իր գօլէրա ՚ալամէթլէրինատէն տօյայը
՚ումմէվէն իչԹիքտա էտիլիր իտի։ Պու էճ-
ատէն չէհրատէ պուլունան հէր ատէմ գօլէ-
րայտա մուգավէմէթ էթմէքտէ պուլունտը,
հախօտ վիճուտի պիր աղ գօլէրայա ալըչ-
ար։ Թաչրատան հէլէն զարիպլէր իտէ պիր-
տէն պիրէ գօլէրա հավասընա, հախօտ վիճ-
ուտլէրինէ կիրէն միգրօպլարա մուգավէ-
մէթ էտէմէտիքլէրինատէն, տատա Թէզ միւ-
Թէ՚էսիր օլտուլար։ Զարիպլէրին Թէտա-
րիքսիզ վէ փէրիչան հալլէրինի տախի հի-
սապա ալմադ կէրէք տիր։ (3) Իհթիյար
վէ չօճուգլարատան զիյատէ կէնճլէր վէ ևի-
կիթլէր գօլէրատան միւթէ՚էսիր օլտուլար։
վագա՚ա իհթիյար վէ չօճուգլարատան տա-
խի գօլէրայտ գուրպան կիւոէնլէր օլտու ի-
սէ տէ, օրԹա չաղտա օլանլարա նիսպէթէն
աղ իտիլէր։ Զօգճա հէնճ զըզլար, կէլինլէր,
կէնճ օղլան վէ քէմալէ էրմիչ էրքէքլէր մէ-
զարըն սօղուգ գուճաղընա գօնտուլտուլար։
Պունընն սէպէպի նէ՞ օլա։ Էլպէթթէ պիր
Թապա՛ի սէպէպի վար տըր։ Էյէր սատէճ
գօրգու գօլէրայը մուճիպ օլուր դավի սա-
հիհ իսէ, պու քէյֆիյէթին Թէֆսիրի գօլայ
տըր, զիրա իհթիյար վէ չօճուգլար օլ գա-
տար գօրգմազլար։ Նիհչ չօճուգլար գօլէրա
օլտրզընատան պիլէ պի խապէր իտիլէր, իհ-
Թիյարլար իսէ եա օ կիպի վագը՚ալէրի պիր
զաչ տէֆ՚ա կէօրտիւքլէրինատէն, վէ եախօտ
պունընընէ պէրապէր ՚էօմրէ տօյմուչ վէ հիս-
սիյաթլարը զա՛իֆլէչմիչ օլտրզընատան, կէնճ-
լէր գատար խավֆ էթմէտիլէր։ Իհթիյար
վէ չօճուգլարընն գօլէրա տա՛վլէթ էտէն ՚իչ-
րէթ վէ պա՛զը սա՞իր սէպէպլէրտէն էմին
օլտրզլարը տա էվվէլքինէ ՚իլալէ էտիլէ պի-
լիր։ (4) ՚ՍյնԹապատա վուգու՚ի իչտիտիմիչ
էսէֆէնկիզ պիր վագը՚անընն Թէֆսիրի տա-
խի փէք գօլայ տէյիլ տիր։ Պիր էվլի գա-
տընն գօլէրատան վէֆաթ էտիպ, տէֆինի ի-
չինն վագթ կէչմիչ օլտրզընատան, ճէնտաղէյի
օլ կէճէ քիլիսէյէ գօրլար։ Ցէրատաը կինն
միւթէվէֆֆիյէ ի մէրդումէնին իւչ զըղը
վալիտէյնինի պիր տատա կէօմրէք արզու-
սը իլէ ԹապուԹը աչըպ մէյԹին եիւզիւ
իւզէրինէ տիւչէրէք անատէն հուսուլէ կէ-
լէն Թէ՚աֆֆիւնատէն փէք միւթէ՚էսիր օ-
լուրլար, վէ հէման օլ կինն գօլէրատան միւ-
Թէ՚էսիրէն վէֆաթ էտէրլէր։ Պու զըղա-
րընն գօլէրատան ԹուԹուլմասընա սէպէպ
նէ՞ իտի։ ՄէյԹատէն սատընը օլան Թէ՚աֆ-
ֆիւնն մի։ Էյէր գօլէրա միգրօպը պիր եօլ
իլէ անլէրին մի՛տէսինէ կիրմէտի իսէ, սա-
տէ Թէնէֆֆիւս իլէ միգրօպ վիճուտի
զէհրլէ՞ր մի։ Գօլէրա միգրօպը պիր եօլ իլէ
մի՛տէյէ կիրմէտիքճէ, սապի Թէնէֆֆիւս ի-
լէ գօլէրատան միւթէ՚էսիր օլմագ զավի
չիմտի զապուլա չայան կէօրիւնմէյօր։

Նէթիճէ ի քէլամ, գօլէրանընն զանն օլուն-
տրզը գատար մախուֆ պիր ՚իլլէթ օլմա-
տրզը Թէպէյիւն էթտի զանն էտէրէզ։ Ին-
Թիմամ, տիդդաթ վէ ՚իլլէթին իպԹիտա՞ի
զուհուրինատէ մու՛ալէճէնինն միւնասիպ եօլ
իլէ իսթի՛մալի, վէ սա՞իր զավա՛իտ ի սըն-
հիյէնին լայըզը վէճհ իւզրէ իճրասը նիհա-
յէթէ գօլէրայը մաղլուպ էտէճէյի մէ՞մուլ
տըր։ Պու ՚իլլէթին ինհիլաթէրրտա վէ ֆրան-
սա կիպի մէհլէքէթլէրտէ չօղլըզ հիւքմրան
օլմամասընա պունտան պաչգա նէ՞ սէպէպ
վէրիլէ պիլիր։ Մէմլէքէթիմիզ պու խու-
սուսլարտա իսլահաթ ը ՚ազիմէյէ միւնթահ
տըր։ Շիմդիյէ հալտէ գօլէրա վուգու՚ պուլ-
մամասը տատա ՚ազա՞իլ օլազագ իտի, զի-
րա տիյարըմըզտա գօլէրայը ուա՛վլէթ էտէն
նէ՞ գատար չօղ սէպէպլէր վար տըր։ Թա՛-
լիմ ու Թէրպիյէնին Թէգատտիմիւ իլէ մէմ-
լէքէթիմիզին իսլահ օլազաղընա իւմիտ է-
տէրէք սայէ ի մէ՛արիֆայէ ի հազրէթ ի
Փատիշահիտէ վաթանըմըզընն Թէնվիրինէ
սա՛յ ու զայրէթ էյլէյէլիմ։

Մա՛րչ Ս. ԹԷՐԶԻԲԱՆ

ՄԷՔՔԷՊ ԹԱԼԷՊԷՑԻՆԷ ԽԻԹԱՊԷՆ ՊԻՐ ԳԱԶ ՍԷՕԶ

Ա-Եաոքէրին կէօնակէօն մէվլատը միւֆի-
սէտէն պահիս պիր զազէթա օլտրզընը, վէ
աղ չօզ Թէգատտիւմ էթմիչ մէքքէպ Թալէ-
պէմիզին անը գրա՞աթ էթտիյինի տէր խաթր
իլէ, քէնտիլէրճէ ֆա՞իտէտէն խալի օլմազ
տէյիւ պիլտիյիմ սա՛զը խուսուսաթը անըն
վաըթթասըյլա ՚ազիզանէ իհթիմալ էթմէյլ
լազըմէտէն ՚ատտ էյլէտիմ։

Մէքքէպ Թալէպէսինէ ՚էօմրլէրինէ ՚ա-
լագատար վէ էհէմմիյէթի հա՞իզ խայլը չէյ-
լէր իհթիմալ օլունա պիլիր իսէ տէ, զանն ը
՚ազիզանէմէ կէօրէ, պու պատտէ էտիլճէնէք
իհթիմալաթըն էն էհէմմիյէթլիսի փէր-
ճալա՚ատ, Թա՛պիր ի ախէրլէ փէր հազրըլաֆ
(ուսանիլ) մէս՞էլէսի տիր։ Էհէմմիյէթլի տիր
տէտիմ, հազիգաթէն տէ էօյլէ տիր։ Պիր
չայիրտին տէրսլէրի էյի գապզ էտէ պիլիմէ-
սինէ, վէ նէթիճէսի օլարագ էյի տէրս սէօյ-
լէմէմինէ Թէ՞սիր էտէն պիր գաչ խուսուս-
լարտան էն պէլլիսի պու տըր։ Շայիրտին
Թապ՚էն սա՞իրլէրտէն զէքի վէ միւսԹա՞իտ
օլմասը, քիւչիւք հաչընտան պէրու մէք-
Թէպտէ պուլունմասը, վալիտէյնինին միւ-
Թէ՚ալլիմ (օգումըչ Թագըմընտան) օլմալա-
րը, վէ սա՞իր պիր գաչ նօզԹալար պու
պատտէ հիսսապա ալընտաճագ խուսուսլար
տըր։ Լաքին պիր չայիրտ պալատէ Թա՛-
տատ էթտիյիմիզ խուսուսաԹտա պահԹի-
յար իլէն, փէր Ֆ-ըալ՚ատ գա՛իտէլէրի
հազրընտա ճանիլ, եա օ պատտէ պիզտյա
իսէ, էվվէլքիլէրին Թէ՞սիրի գօլայճա զա՞իլ
օլա պիլիր։ Պէր ՚ագա, էվվէլքիլէրէ մալիք
օլմայարագ օլ գա՛իտէլէրէ վագԹի իսէ, պի-
Թիւն մէքԹէպ ՚էօմրիւնտէ մուվաֆֆագի-
յէթ քէսպ էտէճէյի փէք իհթիմալ տըր։

Իլք մէքԹէպ սէնէլէրիմիզ, պա՛տէհու պէչ
սէնէ տէվամ էտէն գօլէճ ՚էօմրիւմտէ, ան-
տէն սօնկրա էմր ի Թէտորիս իլէ մէչղուլ օլ-
տրզըմ միւտտէթտէ, վէ մու՞ախէրէն միւ-
պաչէրէթ էյլէմիչ օլտրզըմ ՚իլմ ի իլահի
ատ՞իրէսինատէ տէրս միւԹալա՚ատը մէս՞էլէ-
սի տիդդաթըմը չօղ ճէլալ էթմիչ տիր։ Պու
ուզուն միւտտէթ զարֆընտա պա Թէճրիպէ
անկլամըզըմ քի, մէքքէպտէ քէնտի տէրս-
լէրինտէ էն իլէրի օլան չայիրտ էն ՚ագլը
օլան չայիրտ տէյիլ, իլլա միւԹալա՚ա գա՛ի-
տէլէրինէ էն զիյատէ վագըֆ օլան տըր։
Զօգ տէֆ՚ա մու՚ալլիմի եօրան վէ չայիրտի
Թէգատտիւմտէն ալը գօյան խուսուս չա-
յիրտին ատըլ տէրս էօյրէնմէք նէ օլտրզընը
պիլմէմէսինատէն նէչ՞էԹէյլէմէտէ տիր։ Զան-
ճըմըզճա, չու աֆիտէքի պիր գաչ իհթա-

բաթա տիգդաթ օլուննըդը հալտէ, պու պապտէ թէհատուխա էաէն միւչքիլաթըն պիր չօղունըն էօնիւ ալընմըշ օլաճագ տըր։

4. Հէր պէր պէր էյէ՞ն խոսուլ պէր լաքին ը՛նէն ալընմալը պըր։ Իլերիլէմիշ չայիրալերին 'ալել 'ումմամ կիւնաէ իւչ տէրալերի օլուր։ Պու իւչ տէրալերաէն հէր պիրի իչիւն կիւնիւն ֆիլան սա՛աթը թախախա օլունըշ, ո սա՛աթ կէլտիչինաէ, էյտէ օլան սա՞իր հէր չէյ թէրք օլունարագ անա վագֆ օլունմալը պըր։ Տէրա հաղըրլամադ խուսուսընտա չայիրալերին միւգթէէլա օլարգլարը խաթա յարընտան պիրի պու պըր։ Շայիրա տէրալերինի միւթալա՛ա իչիւն մա՛այէն պիր վագֆ թա՛ինէթմէյիպ, հէր «էլի տէյտիյի վագֆտա» էօյրէնիր։ Վէ լաքին օլուր էօյէ պըրալար քի էլի տէյմէզ։ Էօյէ պըրալարտա տէրա ևիւզ իւսթիւ զալըր։ Տէրա վագֆը նագլալըր, պիր սա՛աթ, իւչ չերնէք, եարըմ սա՛աթ զալըր, արթըզ պանն էտէրսին քի չայիրսին էթէյի թուրթուչմըշ, 'ահէլէ 'ահէլէ պիր վէ նիհայէթ իւքի քերրէ տէրսինին «իւզէրինաէն կէչէր։» «Նասըլ օլսա պիր չէյ ույտուրուրըմ» ալուչինկիւսիւլէ, չան չալընընճա կիտիպ զըզընը զըզընը ևէթիչտիրիր, վէ խօճանընը սու՞ալլարընտա եարըսը «քիսէսինտէն խսէ,» եարըսը քիթթալընտան օլմադ իւզրէ ույտուրմա ճէվապլար իլէ մուդապէլէ էաէր։ Ցագաթ «Մէրճիմէք չօրպասը հավլույտաէք, թարխանա չօրպասը թարլայտաէք» զարպը մէսէլի ֆէչվասընճա, պու հալտէ էօյրէնիլէն տէրա տէ անճադ տէրա օտասընտան չըզընճայտաէք չայիրսին ֆիքրինտէ գալըր։ Պէօյէ էօյրէնմէք էօյրէնմէք տէյիլ, իլլա չայիրա լիսանընը գուլլանարագ «խօճանընը կէօվիւնիւ քիւլէմէք» տիր։ Փէտէրինին մէսարիֆ վէ էմէք սարֆ իլէ սէնի մէքթէպէ գօմասընտա ֆիքր ևա մադրէսի՝ սէնին «նասըլ օլսա պիր չէյ ույտուրադ խօճանընը կէօվիւնիւ քիւլէմէն» տէյիլ, իլլա պիր չէյ էօյրէնմէն, պիր չէյ ևոճուլ եզիճն օլընըզընը ունուրմա։ Էօյրէնմէք խսէ պու եօլ իլէ օլմազ։ Հէր տէրսին իչիւն մա՛ալէմ պիր սա՛աթ թա՛ինին էթմէյիսին, վէ օ սա՛աթը տագվիզսի տագվիզսինէ կէօզէթմէյիսին։ Սապահլարը ֆիքր պէրրադ վէ պիր չօգ միւթալա՛աթտան 'արի օլընըզընտան, վէ պունըն նէթիճէսի օլարադ գօլայ իչլէյէ պիլսիյինաէն, սապահ սա՛աթլարընը սանա էն կիւճ կէլէն տէրսինէ (քի չօգ տէֆ՛ա մաթէմաթիգա, հա՛նի 'իւլումը րիյազիյէ տիր) վագֆ էյլէ։ Շիւպհէսիզ եօգ տըր քի, օ տէրտէ հիսս էթտիյին միւչքիլաթըն գըսմը ա՛զմի օլ եօլ իլէ տէֆ՛ օլաճագ տըր։

2. Տէրսին էֆ՞նտ ո՞ւ էաաընը անկլադա չուզուզմուզ պըր։ Զօգ տէֆ՛ա չայիրալէր տէրա միւթալա՛աթը տէյէրէք տէրա օգուտագ անկլարլար, հա՛նի թա՛ինին օլունմըշ պիր գըթ՛այը պիր գաչ տէֆ՛ա «կէօզտէն կէչէրտիքտէն,» հա անըն «իւզէրինաէն պիր գաչ տէֆ՛ա կէչտիքաէն» ասնկրա, տէրսի հաղըրլատդ զանընըյա քիթթալը պիր թարաֆա պրագզըլար։ Պա՛տէհու խաթալարընը անկլարլար ամմա, նէ՞տէն ասնկրա։ Իվվէլքի նօգթատա խաթայա տիւշէնլէր, հա տիւշմէք թէհլիքէսինտէ օլանլար չօգճա փէտէրլերինին հալ ու վագֆը ևէրինտէ օլուպ զէվգ ու էյլէնճէտէն զայրի չէյի գայդու էթմէյէն չայիրալէր տիր։ Պու նօգթատա խսէ հէր թագզմտան օլան չայիրտան խաթայա տիւշմէյէ մէյյալ տըր։ Տէրսինի ասլի օդոմիյէթլի նօգթալարը տէրսի հաղըրլար իքէն կէօզիւնէ պիլէ չարխմամըշ տըր։ Օ խուսուսարը խօճանընը հա չայիրտին ազգընտան իչլէթտիյինտէ քէնտինէ քիւլիկէն եէնի կէլիր։

Տէրս միւթալա՛աընտա նէվմիյէ թէհատուֆ օլունան իսթիալարտան պիրի ա՛է չայիրտին տէրսի եզլեր եՂիճէյ չալըշմասը տըր։ Պու կիպի չայիրալեր տէրսի լուզէթ պէ լուզէթ սէօյլէյ պիլիրլեր։ Լաքին էզպեր էյլէմիշ օլարդը գրթ՛անընն նէ տէմէք օլտըղընր սօրաճագ օլուր իսէն, ճէվապ վէրէմէդլեր։ Պու կիպիլերին տէրս օտասընտա խօճանընը սու՞ալլարընտա վէրթիքլերի ճէվապլարա տիգդաթ էյլէ, «Քիթթապ պէօյէ տէյօր,» վէ նախօտ (քիթթապընը միւ՞էլիֆինի իմա էաէրէք) տահա գապադը «պէն նէ պիլէյիմ, հէրիֆ պէօյէ տէմիշ։» Սզ չօգ թա՛իմ կէօրմիշ պիրի իչիւն նէ տէրճէճ 'ապէս ճէվապլար։ Իմամ էյ մէքթէպ չայիրսի, չու իսթիարաթա տիգդաթ էյլէ։ Տէրսինի իւչ հա պէչ տէֆ՛ա իւսթիւ իւսթիւ նէ չափուք չափուք օգուլուգ տա պիր չէյ գապդ եթմէմէէն իսէ, պէր էէրէ օգու, լաքին անէլյափէ օգու։ Օգուտընընը պիր 'իպարէ հա պէնտատ միւ՞էլիֆին ապու ֆէէրնի, նէ ոէֆէ խոճէճինի անէլմադ չալըշ։ Իլք օգուտանտա անկլայամազ իսէն, իքինճի տէֆ՛ա, իւչիւնճիւ տէֆ՛ա օգու։ Էվվէլա կէօրէմէմիսին ըշըզը իքինճի հա իւչիւնճիւ տէֆ՛ատա կէօրէ պիլիլմէն վէք իհթիմալ տըր։ Շայէտ հինէ անկլայամազ իսէն, տէրսոէ խօճանա սօրմադ իւզրէ օլ նօգթալը ֆիքրինաէ հըզղ էյլէ։ Իւսթիւն քէօլիս տէրս էօյրէնմէք մէչէքինաէն իհթիրազ էյլէ։ Փավազան օլմագտան սագըն։ Տէրս վագֆընտա խօճանընը սու՞ալլարընա օլուր օլմազ, վէչի թիրիզինէ ույմազ ճէվապլար վէրէրէք անը օտանըշդըրմադ իսէ, անկլայամատըղընն նօգթալարը անկլամազ իւզրէ թագտիմ էտէճէյինն սու՞ալլար իլէ եօր։ Խօճանընը պու եօրզունըղը էվվէլքի օսանճա օն քերրէ թէրճին էաէճէյինէ չիւալէմ եօգ տըր։

Պու պապտէ չայիրալէրին տիւշմիւքէրի չու տիկեր պիր խաթա տախի տիգդաթընմը ճէլզլ էթմիչ տիր։ Եա՛նի պա՛զը չայիրալեր տէրսին ասըլ ֆէֆ՛ուընը էօյրէնճէէք ևէրինէ, պէլլի նօգթալարընըն տէրս էՂիճէյէ ճէլ՛ինէ էօյրէնմէյէ չալըշըրլար։ Կիւլիւնճէէք պիր խաթա իսէ տէ, կէրէք 'ատի վէ կէրէք 'ալի մէքթէպլէրիմիզտէ արա սըրա կէօրիւլէն պիր խաթա տըր։ Պիր ի՛տաթիյէ չայիրտինին ևա տա էվէյի թէզատուիւմ էթմիչ սայըլան պիր 'իլմ թալիպլինին խօճանընն սու՞ալընա «Խօճա, օ նօգթա տահիֆինին պաչընտա մը, ալթընտա՞ մը, պիրինճի սիւթունընտա մը, իքինճի սիւթունընտա՞ մը» կիպի ճէվապլար վէրմէսի հէմ ևագրչըզսրզ հէմ տէ 'այըզ տըր։ Սէնին իչինտէրսի էօյէնէ՞ տիր։ Տէրսին ֆիլան նօգթատը քիթթալընն խաթէր պիրինճի սահիֆսինտէ օլսուն, խաթէր սիւթունճիւ սահիֆէսինտէ, խաթէր սահիֆէնին նօգտարըսընտա օլսուն, խաթէր աչաղըսընտա, անկլերին սանա լիւզումը եօգ տըր։ Վէ լաքին պու պապտէ տէնիլէնլէր իւչ իքթիֆա էաէրէք օլ պիր նօգթամըզդա կէչմէկլիյիզ։

3. Շայէտ պէրինէ ևէլճէչ պաչընա հազըրլամալը պըր։ Տէրս էօյրէնմէք խուսուսընտա պիր չօգ չայիրալէր չու խաթատտա պուլուննրլար։ Եա՛նի, տէրսի պիր ևա իքի տէֆ՛ա օգուլուգ անկլայամատդլարընտա տէր հալ արգատաչլարընտան պիրինին նամրնա գօչուպ, անաէն անկլամազ իսթէրլէր։ Կէրչի օլ վագֆ էօյրէնիրլեր, պէլքի տէ էյի պիր տէրս սէօյլէրլէր իսէ տէ, պու եօլտա էօյրէնիլէն տէրսին ֆիքրտէ պրագտըզը քէ՞սիր փէք զա՛իֆ օլտըղընտան, զա՞իլ օլմազադ փէք միւպհէմ տըր։ Մաթէմաթիգա-յա, ևա՛նի 'իւլումը րիյազիյէ՞ա՞իտ աէրտա էր սա՞իրլերէ նիհայէթին միւչքիլճէ օլտըգլարընտան, մէս՞էլէլերին հալընտա չայիրա պիր կիւճվիւչ թէհատուֆ էաէր էթմէզ, ոօսթու ևա արգատաչընըն ևանընտա կիւտիպ անա հալ էթտիրիր։ Հալ իչիւն քէնտի ֆիքրինի իչլէթմէմիշ օլտըղընտան, օլ պապտէ արգատաչընըն ևիւթիւհատիւիւ մա՛ամէլէ գօլայտա ֆիքրինաէ թապ՛ ու հէքք օլունմազ։ Պու սէպէպտէն մա՛ամէլէնին էօրնէյինի հարֆ պէ՛հարֆ ևանընտա ալըր։ Վէ պէլքի ա՛է անը ևանրնտա սագլայարագ, տէրտէ օ մէս՞էլէ քէնտինէ կէլտիչինաէ անըն եարթըմրյա խօճա կէօրմէսիի հալտէ մէս՞էլէյի հալ էաէր։ Պու խաթատան ճիւմլէ մէքթէպ թա՛ալէպէտինէ սագրնարրմազ իսթէրիմ։ Մաթէմաթիգա մէս՞էլէլերինի սէն էնճէն հալ էթմէյէ չալըշ։ Էլինաէն հէր կէլէնէ էյլէ, վէ գուվվէթի միւսաբրքէթ վէ մանթըգիյէնի գօլլան։ Տալգաճվազպըգտան սագըն։ Խտէմէյէճէյինի 'ապըն քէսէր իսէ, օ ևէ՞ա արգատաչընա, տահա էյիսի խօճանա միւրաճա՛աթ էյլէ։

Մէքթէպլէրաէ չօգ տէֆ՛ա կէօրիւրսինն քի իւչ պէչ չայիրա պիր արայա կէլմիչ տէրալերինի հազրրլայօրլար։ Պու փէք մուզիրը պիր 'ատէթ տիր։ Միւտաէթի մէքթէպլէկէմաէ էօյէ չայիրալեր պիլիր խիմքի, պու 'ատէթէ ալընմըշ օլաբգլարընտան սայըլի քէնտի պաչարընա տէրս էօյրէնէմէզ պիր հալէ կէլմիչլեր իսի։ Պու պապտէ խօճալար նէ գատար տիգդաթ էթտէլեր եՂնէ ազ տըր։

4. Հաբէ՛էՂ է պէ՛ճէնէյէ տէ՛էֆ՛ա ալընմալը պըր։ Հարէքէթի պէտէնիյէ տէյէրէք էլպէթթէ օդնամադլըզ, տէքիպ սրչրամադլըզ, ևա տա հէր հանկի պիր թարիգ իլէ օլուրսա օլսուն վիճուտսին ա՛զալարընը հարէքէթ էթտիրմէքլիք անկլայամազդըզ։ Պունլար պէօյիւք ևա քիւչիւք հէր չայիրսին չօգճա սէվկիյի չէյլէր օլարընընտան, 'ումմամէն անլէրին իճրասընտա գուսուր կէօրիւլմէզ իսէ տէ, հինէ պու ույուննըր էօյէ չայիրալէր քի, թապի՛աթլարը իգթիզասընտա՞ն մը, հօգսա օգուտագլըդա զիյատէ արգուլու օլուպ, տէքիպ սրչրամադա վագֆ պուլամատըգլարընտա՞ն մը, հէր նէյտէն իսէ, պու պապտէ իհմալ էաէրէրը։ Վիճուտսին հարէքէթի իլէ ֆիքրին էյի իչլէմէսինին պէօյիւք պիր 'ալադասը վար տըր։ Ֆիքրին իչլէմէսինէ պիր հուսուսա վար տըր։ Միւգումընտան զկյատէ իչլէտիր իսէն, իչլէմէքտէ կիւճլիւք հիսս էաէր։ Ֆիքր սրատա պիր բահաթլանմալը տըր։ Բահաթլանմասը իչիւն տէ պիր միւսուէթ միւթալա՛այը թէրք էաէրէք հէր հանկի պիր եօլ իլէ վիճուտսին ա՛զասընը հարէքէթ էթտիրմէք լազըմ տըր։ Պուբասա սա չու թէհլիքէ վար տըր քի, հարէքէթ լազըմ տըր տէյէրէք չօգ չայիրալեր վագֆլարընընն պէօյիւք զըսմընը անա սարֆ էաէրլէր։ Պու իքի ուճտան տախի սաղընըզմալը տըր։ Հարէքէթի պէտէնիյէյի տէրալերինին սըրասընտա գօյուպ կիւնիւն ֆիլան սա՛աթընը սա անա թախախա էյլէ։ Լաքին հուսուսը թէճալուզ էտիպ զի գըմմէթ վագֆընըն չօգունը անա հաար էթմէ։ Վէչէ՛ն ևէճ՛ տըր զարպ ը մէսէլի սա՛իտա ֆիքրինէ օլսուն։

Իտամ էյ պու պէհատ օգուլտան չայիրսան, մէքթէպ 'էօտրիւնէ 'ա՞իտ իսթիալարընըզտան պիր զաչընը աէրպէսթմէճ սայտագըմ իչիւն ուսմարըմ քի կիւճէնմէյէճէքսինիզ. պէնտէնիզ տէ պիր վագֆ չայիրա իտամ, վէ չիտամ տէ նինէ չայիրա իմ։ Պու նէվ գուսուսարըն մէքթէպլէրիմիզտէ էքսիք օլմատըղընը պիլտիյիմտէն, միւճաքին իսէ անլէրին տէֆ՛ի իչիւն պու իսթիարաթը սուրէթի ի 'ամիպտէտէ սիպէ թագտիմ էյլէմէյէ քէնտիմի մէճպուր հիսս էյլէտիմ։

ՀՈՑԱ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

Հարթֆըրտ (Ամերիկա),
փետր. 3, 1891։

Եարըն կէնճլերին տու՛ա մէճլիսի սա՛աթ 8½տա Ամերիկան խանը 'իտատէթխանէսինտէ ին'իգտա էտէճէք պիր։ Տու՛ա մատտէսի Բօմ. 6. 23իւնճիւ այէթտէ պուլունուբ։

Թուղթ ամսա. 23, ին ԱԱԼՖ: Ապրս 7, 1891

ՇՈՒՇԱՆԻԿ Ը ՍԱՅԱՍԵՅ

Իմիջիայլոց նշենք, որ Ամիդ ծերը ոչ միայն ինքը չէ ուզում ամուսնանալ, այլ և ուրիշներին էլ թույլ չի տալիս։ Ասում են, որ նա 1870ական թվականներին ամուսնացրել է իր մի աղջկան, որ ամուսնանալուց հետո ամենևին չի ուզում իր հոր տունը գնալ։ Ամիդ ծերը ամեն կերպ աշխատում է նրան իր տունը բերել, բայց աղջիկը չի ուզում։ Ասում են, որ Ամիդ ծերը ամեն օր գնում է աղջկա տունը և ամեն անգամ էլ նրան խնդրում է, որ գնա իր տունը, բայց աղջիկը չի ուզում։ Ասում են, որ Ամիդ ծերը ամեն օր գնում է աղջկա տունը և ամեն անգամ էլ նրան խնդրում է, որ գնա իր տունը, բայց աղջիկը չի ուզում։

Ներկայումս Ֆրանսիայում ապրում են 2,000 հրեա ընտանիքներ, որոնք Ալզասից ու Լոթարինգիայից գաղթել են 1871 թ. Գերմանիայի միացման ժամանակ։ Նրանցից շատերը հարստացել են, ոմանք էլ՝ շատ հարստացել։ Ֆրանսիայի հրեաների մեծ մասը ապրում է Փարիզում։ Ֆրանսիայի հրեաների մեջ կան նաև 3,800 հրեա ընտանիքներ, որոնք Ռուսաստանից են գաղթել։ Ռուսահայ գաղթականների մեծ մասը ևս Փարիզում է հաստատվել։ Ֆրանսիայի հրեաների մեջ կան նաև 800 հրեա ընտանիքներ, որոնք գաղթել են Գերմանիայից։

—Ինչպիսի՞ տարբերություն կա ձեր և ռուսահայ հրեաների միջև, հարցրի ես Մարկոս Ֆրանսիացուն։

—Մեր մեջ ավելի քիչ են հրեաները, որոնք ֆրանսիական հասարակության մեջ ուզում են ներկայանալ որպես հրեաներ։ Ռուսահայ հրեաները, որոնք ֆրանսիական հասարակության մեջ ներկայանում են որպես ֆրանսիացիներ, ավելի հեշտ են ձուլվում ֆրանսիական հասարակության մեջ, քան մեր հրեաները։ Ռուսահայ հրեաները ավելի հեշտ են ձուլվում, որովհետև նրանք ավելի հեշտ են ընդունում ֆրանսիական կյանքի ձևերը, քան մեր հրեաները։ Ռուսահայ հրեաները ավելի հեշտ են ընդունում ֆրանսիական կյանքի ձևերը